

paa nogenlunde Ensartethed i saadanne landboretlige Afgjørelser baade til forskellige Tider og i forskellige Egne, saa tror jeg, det vil være nødvendigt at overlade saa lidt som muligt til det frie Skjøn og derimod drage Grændsen for dette ved lovbundne Regler saa snævert som muligt. Jeg veed vel, at baade de foregaaende Talere og den ærede Kommission i sine Motiver har troet at kunne tilvejebringe den pæstelige Ensartethed paa anden Maade, nemlig gennem en forandret Sammensætning af Landvæsenkommissionerne. Det er muligt, i alt Fald skal jeg som min subjektive Opfattelse indrømme, at det Forslag eller de Antydninger, der foreligger fra Kommissionen, gaa i en Retning, som jeg meget gjerne vilde se indført i det praktiske Liv; men en anden Sag er det, om der er nogen som helst Sandsynlighed for at faae en saadan Sammensætning af Landvæsenkommissionerne indført, thi vel er der Enighed om Nødvælsigheden af en forandret Sammensætning af Kommissionerne, men dertil indskrænker vistnok ogsaa Enigheden sig. I alt Fald er det neppe ubekendt, at et stort Parti her i Landet hovedsagelig ønsker forandret Sammensætning for at gjøre Landvæsenkommissionerne med et særligt dank Udtryk mere „folkkelige.“ Jeg tror ikke, man kan besyrlbe Kommissionens Antydning af, hvorledes Sammensætningen skulde være, for just at gaa udproget i den Retning, og jeg mener derfor, at det vil have lange Udsigter med, at den forandrede Sammensætning skulde bringe Ensartethed til Veie i Afgjørelserne. Det af mig Paapegede vil utvivlsomt bringe Ensartetheden sikkert og hurtigere frem.

Jeg skal ikke ret længe sætte de ærede Medlemmers Laalmodighed paa Prøve, men strax komme til det sidste og for mig vigtigste Punkt, det Punkt, som hos mig har vaadt den allerstørste Betænkelse, og som har været den tvungende Grund for mig til ikke at turde fritage mig for at tage Ordet i denne Sag. Det er nemlig Magelægstvængens og Expropriationsrettens Indførelse paa efter min Formening aldeles nye Omraader. Om denne Magelægstvæng, som i Følge § 10 sidste Stykke kan udøves, kan jeg vist uden Skade fatte mig temmelig kort. Det er paa een gang en Afsvingning af Eiendom og en Paatvingning af Eiendom, begge Dele til Tvangspris. Expropriation kender man vel; men Tvangspropriation, om jeg maa kalde det saa, er et, hidtil i alt Fald her i Landet, ukendt Begreb, og formodentlig ogsaa ukendt andesteds, da der fattes Kommissionens Motiver den, hvor der ellers foreslaas nye Bestemmelser, sædvanlige Henviisning til fremmed Lovgivning. Derimod er der en Bemærkning i selve Lovforslagets Motiver, som giver et godt Haab om, at den her fremdragne Bestemmelse fremdeles vil blive et nyt og ukendt Begreb her i Landet, og jeg skal derfor forlade dette Punkt og gaa over til et andet, hvorom jeg meget vilde

ønske, jeg kunde udtale et ligesaa sikkert Haab om, at vi kunde blive fritagne derfor, nemlig Indførelsen af Expropriationsretten paa efter min Formening aldeles nye Omraader. Vi have tidligere, det var i Samlingen 1873—74, haft et noget analogt Tilfælde, da Digeloven behandledes. Jeg skal ikke i alt Fald for Mieblikke drage stærkt Analogi derfra; men jeg maa tilstaa, at de Expropriationer, som kunne foregaa i Genhold til §§ 31, 52 og 72 ikke efter min Formening, hvorledes det end vendes og dreies, paa nogen Maade kunne bringes ind under den Betingelse, som Grundlovens § 82 stiller som første og ufravigelige Regel, nemlig, at de skulle kræves af Almenvellet. De Expropriationer, som kunne foregaa i Genhold til § 31, ere nemlig Nedlæggelse af Møller og andre Vandværker i Genhold til § 52, Udtørring af Søer eller i alt Fald Sænkning af disses Vandstand, og efter § 72 Afstaaelsen af Jord til Engvandskanaler. Alle disse Foretagender ske jo kun i Enkeltes Interesse, og det er mig ufatteligt, hvorledes man kan gjøre Enkeltes Interesse synonym med Almenvellet. Almenvellet betyder jo dog det Almenes, Almenhedens Vel; men hvorledes den Enkeltes Vel, ja selv om det var nogle Enes Vel, kan bringes ind under dette Grundlovsbegreb om Almenvellet, forstaaer jeg ikke. Jeg tvivler jo ingenlunde om, at det vil blive forsøgt at gjøre mig det indlysende, og indtil da skal jeg ikke sige Mere om denne Gjenstand; men jeg skal slutte med en erholdig Henviisning til den ærede Minister, til Thinget og særlig til det Udvalg, som jeg forudsætter paa et senere Trin vil blive nedsat i Anledning af denne Sag, om at tage mine Bemærkninger under velvillig og skaansom Overveelse, selv om de maatte synes noget ensidige og noget gammeldags.

N. Pedersen: Jeg skal begynde med at udtale min Tilslutning til Lovforslaget, og min Anerkendelse af den Maade, hvorpaa den ærede Minister har løst denne Opgave. Jeg maa ligesom den foregaaende ærede Taler anse det for et særdeles stort Gode, at alle Bestemmelser om Bands Afledning og Afbenyttelse findes samlede i een Lov, i Stebet for, at Folk ellers ville være henviste til at søge dem paa flere forskellige Steder; men hvad der er det Vigtigste, er naturligvis, at der saa vidt muligt gøres ligelig, retfærdig og billig mellem de forskellige modsatte Interesser, som ville finde deres Afgjørelse i Genhold til disse Lovbestemmelser, og i den Henseende har jeg ikke ret Meget at indvende om Lovforslaget, som det her er forelagt. Det gaar ganske vist mig som flere af de foregaaende ærede Talere, at jeg ogsaa har haft Betæneligheder ved flere Bestemmelser i Loven, men ved nærmere Overveelse er jeg kommen til den Erkjendelse, at der for flere af disse Vedkommende kan i alt Fald siges ligesaa